

prima instanță: Judecătoria Bălți
Judecătorul: V. Pădurari
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecători: S. Procopciuc, A. Garbuz, E. Grumeza

Î N C H E I E R E

18 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Jambă Ala și Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Jambă Ala împotriva Inspectoratului Teritorial de Muncă Bălți și Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” și Vartic Ivan, inspectorul de muncă al Sindicatelor, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, cu privire la anularea și modificarea punctelor din actul administrativ, și

cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” împotriva Inspectoratului Teritorial de Muncă Bălți și Inspectoratul de Stat al Muncii, intervenient accesoriu Jambă Ala, cu privire la anularea și modificarea punctelor din actul administrativ

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, prin care s-au respins apelurile declarate de Jambă Ala și Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Bălți din 21 decembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La 23 aprilie 2014, Jambă Ala a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Teritorial de Muncă Bălți, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” și Vartic Ivan, inspectorul de muncă al Sindicatelor, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, cu privire la anularea și modificarea punctelor din actul administrativ.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că este succesorul lui Jamba Serghei, care a decedat la 1 septembrie 2013, în urma unui accident muncă. Soțul acesteia a fost angajat în cadrul „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A.. Astfel, Jambă Ala și-a exprimat dezacordul față de procesul-verbal nr. 11/01 din 31 ianuarie 2014 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, pentru următoarele considerente.

Reclamanta a învederat că, la 19 februarie 2014, a primit copia procesului – verbal sus – menționat prin poștă, care a fost întocmit de către inspectorul de muncă din cadrul Inspectoratului Teritorial de Muncă Bălți, Grosu Victor. Nefiind de acord cu actul respectiv, aceasta a depus o cerere prealabilă la Inspectoratul de Stat al Muncii, unde a indicat toate obiecțiile ei și a solicitat reluarea cercetărilor și elaborarea unui alt proces-verbal care să conțină toate circumstanțele accidentului de muncă. Mai mult, s-a luat în calcul opinia separată formulată de inspectorul de muncă al Sindicatelor Ivan Vartic, care propunea soluția finală de excludere a vinovăției angajatului Jamba Serghei. De altfel, se arătau toate încălcările din partea angajatorului „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A..

Astfel, la 8 iulie 2014, reclamanta a primit răspunsul Inspectoratului de Stat al Muncii, semnat de către Directorul I.S.M. Dumitru Stăvilă, prin care s-a refuzat admiterea cererii ei și s-a menținut responsabilitatea mixtă. În acest sens, s-a arătat că procesul-verbal nr.11/01 din 31 ianuarie 2014 privind cercetarea accidentului de muncă mortal suferit, la 1 septembrie 2013 de către Jambă Serghei, angajat la „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. fil. Florești, a fost întocmit corect și nu există temei pentru modificarea acestuia.

Prin urmare, Jambă Ala a susținut că o atare abordare este una ilegală și simplistă. Opinia acesteia se referă la pct. 7.1 din procesul – verbal, unde este indicat că, printre cauzele producerii accidentului ar fi încălcarea instrucțiunii de securitate și sănătate în muncă a electromontorului echipei de intervenție operativă. Totodată, s-a precizat pct. 7.2, în care este menționat în mod necorespunzător lipsa cauzelor ale accidentului în mijloace de producție. Mai mult, reclamanta nu este de acord nici cu alin. (2) din pct. 8, prin care s-a stabilit că printre persoanele care au încălcat dispozițiile actelor legislative din domeniul muncii, ar fi Jamba Serghei. Așadar, în opinia inspectorului de muncă, defunctul a lărgit locul de muncă de sine stătător, încălcând prevederile art.3.1.10 din Instrucțiunile de securitate și sănătate în muncă a electromontorului echipei de intervenție operativă D-1 și pct. 3.2.2 din Instrucțiunea de securitate în muncă a electromontorului. În același context, reclamanta a desconsiderat poziția luată față de vinovăția angajatorului „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A., deoarece a fost substanțial micșorată. Or, inspectorul s-a rezumat doar la vina Inginerului șef-adjunct Ungureanu Ion, menționând că acesta nu a efectuat instruirea periodică a electromotorului Jamba Serghei.

În continuare, succesoarea decedatului a subliniat că, la investigarea cauzei accidentului de muncă a participat și Inspectorul de Muncă al Sindicatelor Vartic Ivan. Conform opiniei separate a acestuia, s-au constatat mai multe probleme legate de instruirea și calificarea lui Jambă Serghei, dar și o serie de greșeli evidente care sunt plasate direct în sarcina angajatorului „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A..

Din aceste raționamente, reclamanta a afirmat că procesul-verbal nr. 11/01 din 31 ianuarie 2014 este unul total lacunar, incomplet și simplist, iar toate constatările cu privire la Jamba Serghei sunt total ilegale. Astfel, în actul contestat s-a arătat succint că Ungureanu Ion, șef-adjunct pe lucru operativ, nu a efectuat instruirea periodică a electromontorului Jamba Serghei, încălcând art.17 alin. 3 din Legea securității și sănătății în muncă. Cu toate acestea, în opinia separată depusă de Vartic Ivan, se indică

mai multe încălcări legate de instruire și de formarea profesională în privința defunctului. În plus, Jambă Serghei a fost angajat la muncă fără o pregătire profesională corespunzătoare. De fapt, inspectorul Grosu V. nu a precizat inexistența documentației necesare, care ar atesta echiparea lui Jambă Serghei cu echipament individual de protecție în volum necesar pentru a efectua lucrări operative în instalațiile electrice. La fel, nu există documente la dosar, prin care s-ar demonstra că împământarea era potrivită, iar armătura metalică instalată pe pilonul de beton cu nr.12/2 nu era conectat la rețeaua prizei de pământ prin conductor de oțel cu diametrul mai mare de 6 mm.

Prin urmare, circumstanțele relatate supra pun la îndoială obiectivitatea și corectitudinea cercetărilor efectuate asupra accidentului de muncă soldat cu decesul lui Jamba Serghei. Mai mult, din informația prezentată de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM), reiese că, prin Dispoziția Inspectorului de Stat al Muncii, a fost suspendată cercetarea accidentului. Așadar, reclamanta nu a primit nicio explicație detaliată în acest sens. Iar, termenul total de examinare a cazului a încălcat art.29 din Regulamentul 1361/2005, depășind cu mult 30 de zile de la data emiterii dispoziției de cercetare. În aceeași ordine de idei, s-a menționat că nu există nici o normă care ar permite inspectorului de muncă de a suspenda procedura de cercetare la cererea angajatorului, care este o persoană cointeresată. Deci, în viziunea acesteia, suspendarea cercetării s-a decis în contracție cu dispozițiile legale.

În concluzie, reclamanta a pretins că trebuie constatată vinovăția integrală a angajatorului „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. , ceea ce implică excluderea vinovăției mixte.

La 26 mai 2015, Jambă Ala a depus cerere de modificare a obiectului acțiunii, în special s-a indicat în calitate de pârât Inspectoratul de Stat al Muncii și în calitate de intervenient accesoriu Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova. La fel, reclamanta și-a extins pretențiile principale (vol. I, f. d. 183).

În astfel de circumstanțe, Jambă Ala a solicitat anularea punctelor 7.1 și 8.2 din procesul-verbal nr. 11/01 din 31 ianuarie 2014, prin care să excludă vinovăția lui Jambă Serghei în cazul accidentului la locul de muncă. Totodată, s-a cerut excluderea responsabilității mixte pentru accidentul de muncă din 1 septembrie 2013 și constatarea responsabilității și vinovăției integrale a angajatorului „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A..

În același context, reclamanta a solicitat modificarea punctului 7.2 din procesul-verbal nr. 11/01 din 31 ianuarie 2014, cu indicarea existenței mijloacelor de producție, iar punctul 7.3 să fie completat cu următoarea frază: angajarea lui Jambă Serghei fără calificarea necesară profesiei exercitate, neefectuarea instruirii perioade conform Instrucțiunilor de securitate în muncă a electromontorului echipei de intervenție D-1 și a Instrucțiunilor D-8, neefectuarea instruirii periodice de calificare. Mai mult, s-a cerut modificarea punctului 8.1, după cum urmează: „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A., prin angajarea fără calificarea necesară a lui Jambă Serghei în funcție de lăcătuș electrician și oferirea ilegală a calificărilor lăcătuș electrician de gr. IV, electrician de gr. III, precum și admiterea în funcțiile de electromontor la exploatarea rețelelor electrice de distribuție și electromontor în formația de intervenție.

La 7 mai 2014, Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Teritorial de Muncă Bălți, cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii, societatea reclamantă a relatat că Inspectoratul Teritorial de muncă Bălți a efectuat cercetarea accidentului de muncă mortal cu ex-salariatul din filiala Florești Jamba Serghei, produs la 1 septembrie 2013. Astfel, conținutul și concluziile acestui eveniment au fost elucidate în procesul-verbal nr.02 din 31 ianuarie 2014. Iar, la 3 martie 2014, a fost depusă cerere prealabilă la organul ierarhic superior, Inspectoratul de Stat al Muncii, prin care s-a solicitat excluderea din actul contestat a concluziilor stabilite în punctele 6.1. și 8.1. Drept motiv și temei pentru excluderea pct.6.1. și 8.1. din procesul-verbal nr.02 din 31 ianuarie 2014, „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. a invocat prezența soluțiilor neargumentate expuse la capitolul „Clasificarea circumstanțelor care au condus la producerea accidentului” și „Persoanele care au încălcat prevederile actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii”.

Societatea reclamantă a învederat că materialele cercetării accidentului de muncă demonstrează că nu au fost constatate circumstanțe în care ar fi avut loc electrocutarea lui Jamba Serghei. La fel, din declarațiile martorilor oculari, și în special a medicului echipei de salvare Cătălina Tudos, rezultă că o cauză probabilă a decesului este „infarct miocardic acut, edem pulmonar”. Mai mult, conform explicațiilor medicului de familie și din spusele colegilor de muncă, Serghei Jambă suferea de XXXXX.

În aceeași ordine de idei, potrivit rezultatelor din procesul-verbal din 4 octombrie 2013, faptul că Jamba Serghei nu a avut contact cu curentul electric este coroborat prin experimentul efectuat în cadrul cercetării accidentului de muncă de către comisia „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A.. În plus, s-a arătat că nu pot fi semne ale electrocutării pe mâna dreaptă, deoarece lucrările au fost efectuate cu mijloace de protecție necesare (mănuși dielectrice), care sunt încercate la o tensiune de 6000 V. Or, în speță, acțiunile au fost efectuate la o tensiune de 220 V și cu mâna stângă. De altfel, leziunile la mâna dreaptă erau până la deces. La fel, în cazul Jambă Serghei nu este constatat existența circuitului închis (faza - electromontor – legătura la pământ sau faza - electromontor - „zero”), situație ce ar corespunde Legii lui Om.

Prin urmare, societatea reclamantă a susținut că Inspecția muncii nu are temei de a considera că accidentul de muncă este legat de electrocutare, deși acest fapt se indică în Raportul de constatare medico-legală nr.112 cu privire la motivele decesului lui Jambă Serghei. În esență, în rezultatul cercetării accidentului de muncă, nu s-au constatat circumstanțe de fapt ce ar demonstra existența contactului lui Jamba Serghei cu curentul electric în timpul înlăturării defectelor tehnice, aflându-se pe pilon.

Totodată, s-a arătat că este neîntemeiată concluzia Inspectoratului Teritorial de Muncă la capitolul „Persoanele care au încălcat prevederile actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii”. Așadar, punctul 1 prevede că Ungureanu Ion, inginer-șef-adjunct lucru operativ, care nu a efectuat instruirea periodică a electromontorului Jambă Serghei, conform instrucțiunii de SSM nr.8 a electromontorului la exploatarea LEA-0,4-10 KV, prin ce a încălcat prevederile art.17 alin. 3 din Legea Securității sănătății muncii. Deci, s-a menționat că vinovăția

inginerului-șef adjunct pe lucru operativ al filialei Florești Ungureanu Ion este nefondată.

În argumentarea acestui punct de vedere, societatea reclamantă a afirmat că instrucțiunea D-1 SSM, în temeiul căreia a fost efectuată instruirea lui Jambă Serghei la 20 iulie 2013, include toate compartimentele, care deja sunt în D-8. Instrucțiunea D-8 este specifică și se referă la lucrările, care se efectuează la LEA 10-0,4 kV, deosebirea este la organizarea lucrărilor la înălțime și a pilonilor compuși (tip A și 3A). Instrucțiunea D-1 este o instrucțiune, care determină lucrările efectuate de către electromontorii echipei de intervenție operativă. Iar, instrucțiunea D-1 include lucrările de ocolire a instalațiilor electrice 10/0,4 kV. În instrucțiune sunt incluse toate lucrările, de exemplu: lucrul la deconectarea și conectarea aparatelor de comutație, lucrări la PT și PA, lucrări la deservirea și întreținerea LEA 10-0,4 kV, lucrări cu implicarea transportului auto și altor mecanisme, etc. Lucrările legate de deservirea LEA-10/0A kV sunt descrise în p.3. 133; 3.1.34 - 3.1.38; 3.1.39 - 3.1.42; 3.2.13;3.2.21 - 3.1.23 etc. a instrucțiunii D-1. La fel, s-a invocat că instrucțiunea D-8 este o instrucțiune suplimentară pentru montorii FIO și se aplică după necesitate sau pentru a ridica nivelul cunoștințelor.

Prin urmare, instruirea periodică în baza Instrucțiunii SSM D-8 lui Jamba Serghei nu s-a făcut la 1 septembrie 2013, dat fiind neexpirarea termenului pentru aceasta. În acest sens, termenul de 180 zile expira la 1 septembrie 2013. În mod corespunzător, soluția respectivă contravine prevederilor legii și altor acte normative ce reglementează domeniul vizat.

Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” a solicitat anularea punctelor 6.1 și 8.1 din procesul-verbal nr. 11/01 din 31 ianuarie 2014 (vol. I, f. d. 44).

Prin încheierea Judecătoriei Bălți din 24 iulie 2014, s-au conexaseră cererile de chemare în judecată depuse de Jambă Ala și „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. într-o singură procedură (vol. I, f. d. 32 – 34).

La 24 iulie 2014, Judecătoria Bălți a introdus în calitate de intervenient accesoriu pe Jambă Ala în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată formulată de „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. (vol. I, f. d. 73 – 74).

În cadrul examinării cauzei, „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. și Jambă Ala au depus referințe în întâmpinarea cererilor de chemare în judecată, prin care au cerut respingerea acțiunilor deduse judecătii (vol. I, f. d. 81 – 88, 132 – 134).

La 5 martie 2015, Judecătoria Bălți a introdus în calitate de pârât Inspectoratul de Stat al Muncii în ambele cereri de chemare în judecată (vol. I, f. d. 155 – 156).

La 22 martie 2016, Judecătoria Bălți a respins demersul înaintat de „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A., cu privire la numirea expertizei medico – legale în comisie (vol. II, f. d. 18 – 19).

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 21 decembrie 2016, s-au respins acțiunile depuse de Jambă Ala și Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” ca fiind neîntemeiate (vol. II, f. d. 155, 161 – 176).

Împotriva acestui act de dispoziție, Jambă Ala și „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. au declarat apel în termenul legal (vol. II, f. d. 197). În

apărare, „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. a formulat o referință, solicitând respingerea cererii de apel depuse de Jambă Ala (vol. II; f. d. 203 - 210).

Curtea de Apel Bălți, prin decizia din 28 noiembrie 2017, au respins apelurile declarate de Jambă Ala și Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” și au menținut hotărârea Judecătoriei Bălți din 21 decembrie 2016 (vol. II, f. d. 23 – 30).

Pentru soluționarea acestei spețe, instanța de apel a constatat situațiile de fapt prezentate de părți și stabilite de Judecătoria Bălți în hotărârea din 21 decembrie 2016.

În acest sens, Colegiul judiciar a reținut că Jambă Serghei trebuia să urmeze indicațiile dispecerului, însă, potrivit declarațiilor martorilor, defunctul a urcat pe pilon de sine stătător, fără a primi indicații directe. Respectiv, Jambă Serghei a încălcat dispozițiile ISSM D-1. Mai mult, acesta nu a deconectat linia electrică de la transformator (vol. II, f. d. 29, pe verso).

Instanța de apel a respins argumentele apelantei Jambă Ala și a lui Vartic Ion referitoare la calificarea necorespunzătoare a lui Jambă Serghei pentru desfășurarea lucrărilor în cadrul echipei de intervenție. Or, materialele cauzei probează instruirea perioadă a defunctului pe parcursul activității sale.

Cu privire la cererea de apel declarată de „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A., instanța de apel a reținut că decesul lui Jambă Serghei a survenit în rezultatul electrocuției, ce se confirmă prin raportul de constatare medico-legală nr.112 din 1 septembrie 2013. În mod corespunzător, acest act nu a fost contestat de părți, iar reprezentantul „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. a renunțat la acest capăt la examinarea cauzei în ordine de apel (vol. II, f. d. 30).

În continuare, Colegiul de control judiciar a stabilit că instruirea lui Jambă Serghei a fost efectuată cu încălcarea art.17 alin.(8) al Legii nr.186 din 10 iulie 2013. Așadar, Ungureanu Ion nu avea temei legal de a efectua instruirea periodică la 20 iulie 2013, deoarece se afla în concediu anual de odihnă. Prin urmare, ultimul instructaj legal în acest sens a avut loc la 22 ianuarie 2013, ce reprezintă mai mult de 6 luni. Drept consecință, în ziua decesului, Jambă Serghei nu a fost instruit în mod legal în baza instrucțiunii D-1 (vol. II, f. d. 30).

Referitor la instruirea periodică conform instrucțiunii D-8, instanța de apel a subliniat că ultima instruire a avut loc la 1 martie 2013, iar, potrivit Regulamentului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 95 din 5 februarie 2009, intervalul dintre 2 instruirii nu poate fi mai mare de 6 luni. În acest sens, termenul pentru instruirea ulterioară urma să se finalizeze la data de 1 septembrie 2013, zi în care Jambă Serghei a ieșit la serviciu, însă nu a beneficiat de o asemenea instruire și în aceeași zi a avut loc accidentul de muncă soldat cu decesul lui (vol. II, f. d. 30).

În fundamentarea acestei decizii, instanța de control judiciar a aplicat punctele 14, 27 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, articolul 4 alin. (1) din Legea nr. 140 din 10 mai 2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii, articolul 19 alin. (1) din Legea nr. 1525 din 19 februarie 1998, cu privire la energetică și articolele 17 alin. (3) și (8) din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008 a securității și sănătății în muncă.

La 30 ianuarie 2018, Curtea de Apel Bălți le-a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 28 noiembrie 2017 (vol. II, f. d. 31).

La 19 februarie 2018, Jamba Ala, prin intermediul serviciului poștal, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017, solicitând casarea parțială a acesteia și a hotărârii primei instanței din 21 decembrie 2016, în partea respingerii acțiunii ei. Astfel, recurenta a cerut pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii în acest sens.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, Jambă Ala a afirmat că instanțele judecătorești nu au luat în considerare încălcările grave comise de persoanele cu funcție de răspundere din cadrul „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A.. De altfel, aceasta a reluat argumentele indicate în cererea de chemare în judecată, descrise succint mai sus. Mai mult, potrivit recursului, instanța de apel a calificat eronat instruirea periodică, care este o modalitate de perfecționare, cu studiile obligatorii de specialitate, ce se obțin în instituțiile de profil.

La 27 martie 2018, „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A., prin intermediul serviciului poștal, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017, solicitând casarea parțială a acesteia și a hotărârii primei instanței din 21 decembrie 2016, în partea respingerii acțiunii formulate de societate. Așadar, recurentul a cerut pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii în acest sens.

În dezvoltarea criticilor de nelegalitate, recurentul a susținut că efectuarea instruirii periodice din 20 iulie 2013, a lui Jambă Serghei, a fost una necesară în scopul respectării articolul 17 alin. (1) din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008, deoarece ultima instruire în baza Instrucțiunii D-1 a avut loc la 22 ianuarie 2013. Astfel, deși inginerul – șef Ungureanu Ion se afla în concediu anual de odihnă la 20 iulie 2013, această împrejurare nu afectează calitatea instruirii. Or, de fapt, Jambă Serghei a semnat personal în Fișa personală de instruire în domeniul securității și sănătății.

În aceeași ordine de idei, recurentul a subliniat că Jambă Serghei a fost instruit la locul de muncă, fapt confirmat prin semnătură acestuia în Registrul instructajului la locul de lucru pe sectorul „RDP” la 1 septembrie 2013. Potrivit acestuia, se interzic efectuarea lucrărilor în instalațiile electrice fără autorizație de lucru și extinderea sub orice motiv a zonei de lucru conform instrucțiunilor. În opinia „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A., defunctul nu a respectat interdicțiile specificate supra.

Mai mult, societatea recurentă a notat că, prin decizia Curții de Apel Bălți din 26 aprilie 2016, s-a stabilit că Jambă Serghei a fost instruit și a fost în drept să efectueze lucrările necesare. Respectiv, constatările în această parte din decizia contestată sunt în contradicție cu considerentele din decizia Curții de Apel Bălți din 26 aprilie 2016.

La 13 martie 2018 și 2 aprilie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererile de recurs participanților la proces, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (vol. III, f. d. 56, 86).

La 29 martie 2018, „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. a depus o referință în întâmpinarea recursului declarat de Jambă Ala, solicitând respingerea acestuia (vol. III, 79 – 84).

Intimata Jalbă nu a formulat referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat de „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de recurs înaintate de Jambă Ala și „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. sunt inadmisibile, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor a verificat dacă recursul este formulat de persoana în drept să-l declare, dacă este depus în termen și dacă nu a fost examinat anterior, și a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

În acest caz, se observă că extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 54000 din 12 martie 2018 dovedește faptul că Valeriu Grumeza are funcția de director general interimar al „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. și este împuternicit să atace hotărârea judecătorească, fiind subiectul abilitat cu dreptul de a declara prezentul recurs (vol. III, f. d. 63). La fel, aceeași situație de drept se referă și la recursul formulat de Jambă Ala, fiind respectate dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs. În același timp, materialele cauzei, confirmă că cererea nu a fost depusă repetată și nu a fost examinată anterior.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Potrivit avizelor de recepție, se atestă că Jambă Ala a recepționat decizia contestată la 1 februarie 2018, iar „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. a primit aceeași decizie la 5 februarie 2018 (vol. III, f. d. 35 și 37).

Având în vedere cele menționate, instanța de recurs reține că recursurile deduse judecării au fost depuse la 19 februarie 2018 și la 27 martie 2018 în interiorul termenului de 2 luni.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la încadrarea temeiurilor invocate în recursuri la dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului de inadmisibilitate prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi auzit (a se vedea, *de exemplu, Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia, Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și buneii-administrări a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis, Benjamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, parag. 41, *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, *Sturm v. Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurenta Jamba Ala a criticat decizia Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017 în baza articolului 432 alin. (2) lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, la articolul 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă. În egală măsură, „REȚELELE ELECTRICE DE

DISTRIBUȚIE NORD” S.A. a invocat temeiurile prevăzute la articolul 432 alin. (2) lit. c) și d) din Codul de procedură civilă.

În acest sens, instanța de judecată amintește că, la pronunțarea deciziei din 28 noiembrie 2018, instanța de apel s-a călăuzit de punctele 14, 27 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, articolul 4 alin. (1) din Legea nr. 140 din 10 mai 2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii, articolul 19 alin. (1) din Legea nr. 1525 din 19 februarie 1998, cu privire la energetică și articolele 17 alin. (3) și (8) din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008 a securității și sănătății în muncă. De asemenea, în motivarea deciziei, instanța de apel a indicat probele pe care își întemeiază concluziile cu privire la circumstanțele de drept din litigiu.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererilor de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurenții au reluat observațiile de ilegalitate formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat în mod detaliat. În special, instanța de apel a stabilit că Jambă Serghei a încălcat dispozițiile ISSM D-1, iar „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. au efectuat instruirea acestuia cu încălcarea art.17 alin.(8) al Legii nr.186 din 10 iulie 2013. Mai mult, Ungureanu Ion nu a avut temei legal de a efectua instruirea periodică la 20 iulie 2013, deoarece se afla în concediu anual de odihnă. De altfel, decizia Curții de Apel Bălți din 26 aprilie 2016, citată de societatea recurentă, nu răspunde la acest ultim aspect.

Prin urmare, instanța de recurs subliniază că instanța de apel și-a motivat amplu decizia și a răspuns la toate argumentele esențiale ale cauzei (a se vedea decizia de inadmisibilitate pe cauza *Fundația pentru Copii Speranța v. Republica Moldova*, 17 octombrie 2017). *De facto*, recurenții nu au criticat textele de lege aplicate de instanța de apel, ci s-au mulțumit să afirme abstract că soluția acesteia este una eronată, fără a aduce vreo observație pertinentă și concludentă speței.

În subsidiar, instanța observă că, *în principiu*, recurenții au formulat cererile de recurs după ce au beneficiat de o procedură contradictorie pe fond și au avut posibilitatea de a fi audiați de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić v. Croația*, ibidem, parag. 28).

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că observațiile recurenților nu dezvăluie nicio aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Prin urmare, temeiurile inserate în recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurentului nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (*a se vedea*, de exemplu, *Petrovic v. Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm v. Luxemburg*, ibidem, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită

mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în prezenta cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, parag. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, parag. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite *supra*, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursurile declarate de către Jalbă Ala și „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD” S.A. nu ridică probleme de drept și nu pot fi acceptate spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Jambă Ala și Societatea pe Acțiuni „REȚELELE ELECTRICE DE DISTRIBUȚIE NORD”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Iuliana Oprea